Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2023/446

1.12.2023

P9_TA(2023)0111

Bestrijding van discriminatie in de EU — de langverwachte horizontale antidiscriminatierichtlijn

Resolutie van het Europees Parlement van 19 april 2023 over de bestrijding van discriminatie in de EU — de langverwachte horizontale antidiscriminatierichtlijn (2023/2582(RSP))

(C/2023/446)

Het Europees Parlement,

— gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name de artikelen 2, 3 en 6,

— gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name de artikelen 10 en 19,

— gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ("het Handvest"), en met name de artikelen 20, 21 en 23,

— gezien de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU),

— gezien het voorstel van de Commissie van 2 juli 2008 voor een richtlijn van de Raad betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling buiten de arbeidsmarkt, ongeacht leeftijd, handicap, seksuele gerichtheid of geloof ("horizontale antidiscriminatierichtlijn"),

— gezien Richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming ([1]) ("richtlijn rassengelijkheid"),

— gezien Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep ([2]) ("richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep"),

— gezien Kaderbesluit 2008/913/JBZ van de Raad van 28 november 2008 betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht ([3]),

— gezien Verordening (EU) 2021/692 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" ([4]),

— gezien de mededeling van de Commissie van 3 maart 2021 getiteld "Unie van gelijkheid: strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030" (COM(2021)0101) en het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap, dat door de EU en al haar lidstaten is geratificeerd,

— gezien de mededeling van de Commissie van 12 november 2020 getiteld "Een Unie van gelijkheid: strategie voor gelijkheid van lhbtiq'ers 2020-2025" (COM(2020)0698),

— gezien de mededeling van de Commissie van 18 september 2020 getiteld "Een Unie van gelijkheid: EU-actieplan tegen racisme 2020-2025" (het EU-actieplan tegen racisme) (COM(2020)0565),

— gezien de mededeling van de Commissie van 5 maart 2020 getiteld "Een Unie van gelijkheid: strategie voor gendergelijkheid 2020-2025" (COM(2020)0152),

— gezien de mededeling van de Commissie van 16 april 2019 getiteld "Efficiënter besluitvorming op het gebied van sociaal beleid: identificatie van gebieden waar kan worden overgestapt op besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid" (COM(2019)0186),

([1]) PB L 180 van 19.7.2000, blz. 22.
([2]) PB L 303 van 2.12.2000, blz. 16.
([3]) PB L 328 van 6.12.2008, blz. 55.
([4]) PB L 156 van 5.5.2021, blz. 1.

— gezien het verslag van de Commissie van 19 maart 2021 over de toepassing van Richtlijn 2000/43/EG van de Raad houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming ("richtlijn rassengelijkheid") en van Richtlijn 2000/78/EG van de Raad tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep ("richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep") (COM(2021)0139),

— gezien de richtsnoeren voor de verbetering van de verzameling en het gebruik van gelijkheidsgegevens die in 2018 zijn opgesteld door de Subgroep gegevens over gelijkheid van de Groep op hoog niveau inzake non-discriminatie, gelijkheid en diversiteit van de Commissie en die in 2021 zijn gepubliceerd,

— gezien de mensenrechtenverdragen en -instrumenten van de VN inzake de bescherming van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, met name de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen en het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap,

— gezien de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties,

— gezien de aanbevelingen en verslagen van het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten, de Hoge Commissaris inzake de nationale minderheden en andere organen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa,

— gezien het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en met name artikel 14 en Protocol nr. 12 daarbij, inzake het verbod op discriminatie,

— gezien de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM),

— gezien de aanbevelingen, verslagen en resoluties van de Europese Commissie tegen racisme en onverdraagzaamheid, de Stuurgroep bestrijding van discriminatie, diversiteit en inclusie, de Parlementaire Vergadering, de Commissie van Venetië en andere organen van de Raad van Europa,

— gezien het Europees Sociaal Handvest,

— gezien de Europese pijler van sociale rechten, met inbegrip van het derde beginsel inzake gelijke kansen, en de mededeling van de Commissie van 4 maart 2021 over het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten (COM(2021)0102),

— gezien zijn resolutie van 13 december 2022 "Naar gelijke rechten voor personen met een handicap" ([5]),

— gezien zijn resolutie van 10 november 2022 over raciale gerechtigheid, non-discriminatie en antiracisme in de EU ([6]),

— gezien zijn resolutie van 14 september 2021 over lhbtiq-rechten in de EU ([7]),

— gezien zijn resolutie van 11 maart 2021 over de aanwijzing van de EU tot vrijheidszone voor lhbtiq ([8]),

— gezien zijn resolutie van 17 december 2020 over de noodzaak van een specifieke Raadsformatie voor gendergelijkheid ([9]),

— gezien zijn resoluties van 25 oktober 2016 ([10]) en van 7 oktober 2020 over de instelling van een EU-mechanisme voor democratie, de rechtsstaat en grondrechten ([11]),

— gezien zijn resolutie van 19 juni 2020 over de antiracismedemonstraties na de dood van George Floyd ([12]),

— gezien zijn resolutie van 21 januari 2021 over de EU-strategie inzake gendergelijkheid ([13]),

— gezien zijn resolutie van 26 maart 2019 over de grondrechten van mensen van Afrikaanse afkomst in Europa ([14]),

---

([5]) Aangenomen teksten, P9_TA(2022)0435.
([6]) Aangenomen teksten, P9_TA(2022)0389.
([7]) PB C 117 van 11.3.2022, blz. 2.
([8]) PB C 474 van 24.11.2021, blz. 140.
([9]) PB C 445 van 29.10.2021, blz. 150.
([10]) PB C 215 van 19.6.2018, blz. 162.
([11]) PB C 395 van 29.9.2021, blz. 2.
([12]) PB C 362 van 8.9.2021, blz. 63.
([13]) PB C 456 van 10.11.2021, blz. 208.
([14]) PB C 108 van 26.3.2021, blz. 2.

— gezien zijn resolutie van 12 februari 2019 over de behoefte aan een versterkt strategisch EU-kader voor de nationale strategieën voor integratie van de Roma voor de periode na 2020 en intensivering van de bestrijding van zigeunerhaat ([15]),

— gezien zijn wetgevingsresolutie van 2 april 2009 over het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid ([16]),

— gezien zijn resoluties over de situatie van de grondrechten in de EU,

— gezien zijn debat in de plenaire vergadering in Straatsburg getiteld "Vooruitgang boeken met de horizontale antidiscriminatierichtlijn", dat plaatsvond op 22 oktober 2019,

— gezien de verslagen en enquêtes van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA), met name zijn verslag getiteld "Equality in the EU: 20 years on from the initial implementation of the Equality Directives" ([17]) (Gelijkheid in de EU: 20 jaar na de eerste tenuitvoerlegging van de richtlijnen inzake gelijke behandeling),

— gezien de vragen aan de Raad en de Commissie over de bestrijding van discriminatie in de EU — de langverwachte horizontale antidiscriminatierichtlijn (O-000010/2023 — B9-0013/23 en O-000011/2023 — B9-0014/23),

— gezien artikel 136, lid 5, en artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,

A. overwegende dat het recht op non-discriminatie een grondrecht is dat verankerd is in het Handvest en in de Verdragen en dat volledig moet worden geëerbiedigd; overwegende dat de EU discriminatie verbiedt;

B. overwegende dat het beginsel van non-discriminatie een van de gemeenschappelijke waarden van de Europese Unie is, als bedoeld in artikel 2 VEU; overwegende dat de Unie krachtens artikel 10 VWEU moet streven naar bestrijding van discriminatie bij de ontwikkeling en uitvoering van haar beleid en optreden; overwegende dat in artikel 20 van het Handvest wordt gesteld dat eenieder gelijk is voor de wet, en dat artikel 21 discriminatie op verschillende gronden verbiedt;

C. overwegende dat iedereen in de EU het gelijke recht heeft om volwaardig en actief lid te worden van de samenleving en voor de wet gelijk te worden behandeld;

D. overwegende dat er aanzienlijke lacunes zijn in de bescherming die wordt geboden door het antidiscriminatiekader van de EU; overwegende dat deze versnippering leidt tot een kunstmatige hiërarchie van gronden, die de draag- en reikwijdte van de bescherming op EU-niveau tegen discriminatie op het werk en daarbuiten beperkt; overwegende dat de gronden geslacht en ras of etnische afstamming weliswaar tot op zekere hoogte beschermd zijn, maar dat de gronden godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd en seksuele gerichtheid niet hetzelfde beschermingsniveau genieten;

E. overwegende dat de Commissie in 2008 een voorstel voor een horizontale antidiscriminatierichtlijn heeft ingediend (COM(2008)0426) dat betrekking had op een groot aantal gebieden, zoals onderwijs, sociale bescherming en toegang tot en aanbod van goederen en diensten; overwegende dat het Parlement zijn standpunt in april 2009 heeft vastgesteld; overwegende dat de Raad na meer dan 15 jaar nooit een standpunt heeft ingenomen; overwegende dat het voorstel, ondanks herhaalde oproepen van het Parlement, nog steeds geblokkeerd is in de Raad;

F. overwegende dat sommige lidstaten concrete vooruitgang met betrekking tot dit specifieke dossier in de Raad hebben geblokkeerd;

G. overwegende dat discriminatie in de hele EU toeneemt; overwegende dat het feit dat de lidstaten onvoldoende vergelijkbare en uitgesplitste gegevens over gelijkheid verzamelen, samen met de onderrapportage van gevallen, verhindert dat discriminatie naar behoren wordt gedocumenteerd; overwegende dat een op de vijf mensen in de EU te maken heeft met discriminatie of intimidatie op verschillende gronden of op een combinatie van gronden ([18]);

H. overwegende dat het HvJ-EU en het EHRM uitgebreide jurisprudentie op het gebied van gelijke behandeling en non-discriminatie hebben ontwikkeld sinds de Commissie in 2008 het voorstel voor een horizontale antidiscriminatierichtlijn heeft ingediend; overwegende dat de jurisprudentie van het HvJ-EU en het EHRM verschillende kwesties met betrekking tot de interpretatie van het antidiscriminatiekader van de EU heeft verduidelijkt en daarom nuttige richtsnoeren biedt voor de toepassing van de huidige wetgeving;

([15]) PB C 449 van 23.12.2020, blz. 2.
([16]) PB C 137 E van 27.5.2010, blz. 68.
([17]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf
([18]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en.pdf

I. overwegende dat de gebrekkige uitvoering van het antidiscriminatiekader van de EU en de jurisprudentie van het HvJ-EU en het EHRM door de lidstaten zorgen blijft baren en niet kan worden genegeerd;

J. overwegende dat de bescherming tegen discriminatie in de lidstaten inconsistent is en dat dit negatieve gevolgen heeft voor individuele personen en de samenleving als geheel;

1. betreurt ten zeerste dat de horizontale antidiscriminatierichtlijn sinds 2008 in de Raad geblokkeerd is; herhaalt zijn eerdere verzoeken aan de Raad om de horizontale antidiscriminatierichtlijn na 15 jaar van stilzitten met spoed te deblokkeren; onderstreept dat dit tegen het einde van dit jaar moet zijn verwezenlijkt en dat het Parlement klaar staat om de richtlijn voor het einde van deze zittingsperiode goed te keuren;

2. herinnert eraan dat in de EU-Verdragen en het Handvest het mandaat en de verantwoordelijkheid van de EU zijn vastgelegd om discriminatie te bestrijden en gelijke behandeling van iedereen te bevorderen;

3. onderstreept dat volgens het laatste voortgangsverslag over de horizontale antidiscriminatierichtlijn twee delegaties een algemeen voorbehoud handhaven, twee delegaties een voorbehoud voor parlementaire behandeling handhaven en alle delegaties een algemeen studievoorbehoud handhaven; onderstreept dat de besprekingen in de Raad vooral draaien rond de bepalingen inzake handicaps, en met name de mogelijkheid om de lidstaten een buitensporig lange verlenging van de omzettingstermijn te bieden met betrekking tot hun verplichting om in redelijke aanpassingen te voorzien; betreurt dat er tot op heden geen tastbare vooruitgang is geboekt, ondanks de duidelijke en dringende noodzaak om discriminatie horizontaal te bestrijden op EU-niveau;

4. betreurt dat de Raad talrijke en dringende verzoeken om het dossier te deblokkeren alsook aanbevelingen van het Parlement heeft genegeerd, en dringt er bij de Raad op aan deze in zijn mandaat op te nemen en alle passende maatregelen te nemen om discriminatie in de EU te bestrijden;

5. verzoekt de komende voorzitterschappen van de Raad serieus te overwegen een Raadsformatie voor gendergelijkheid en gelijkheid in te stellen om de besprekingen op hoog niveau over deze kwesties te vergemakkelijken en passende ministeriële besprekingen over de tekst van deze richtlijn mogelijk te maken; betreurt dat op grond van artikel 19 VWEU eenparigheid van stemmen in de Raad vereist is, en dringt erop aan dat de overbruggingsclausule wordt toegepast;

6. benadrukt dat de goedkeuring van de horizontale antidiscriminatierichtlijn een alomvattend en cruciaal kader zou bieden voor de bestrijding van discriminatie op EU-niveau en de huidige lacune in het antidiscriminatiekader van de EU zou wegnemen, hetgeen bescherming buiten de arbeidsmarkt zou waarborgen; onderstreept dat er dringend behoefte is aan een horizontale aanpak van de bestrijding van discriminatie om de huidige kunstmatige hiërarchie van beschermde gronden weg te nemen en zo iedereen bescherming te bieden;

7. betreurt dat het antidiscriminatiekader van de EU nog steeds niet door de lidstaten ten uitvoer wordt gelegd; vreest dat dit negatieve gevolgen heeft voor individuele personen en voor de samenleving als geheel ([19]); dringt er bij de lidstaten op aan te zorgen voor de volledige en correcte tenuitvoerlegging van het huidige antidiscriminatiekader van de EU;

8. verzoekt de Commissie meer toezicht te houden op de uitvoering van de huidige wetgeving; herinnert aan zijn standpunt dat de reikwijdte van het jaarlijkse verslag van de Commissie over de rechtsstaat moet worden uitgebreid tot alle waarden in artikel 2 VEU, met inbegrip van gelijke behandeling en non-discriminatie; verzoekt de Commissie voorts proactief gebruik te maken van alle beschikbare instrumenten om het EU-recht op dit gebied te handhaven, onder meer door inbreukprocedures tegen lidstaten in te leiden en vooruit te helpen;

9. verzoekt de lidstaten zich met spoed te houden aan de jurisprudentie van het HvJ-EU en het EHRM, en de Commissie toezicht te houden op de tenuitvoerlegging ervan, met name op het gebied van gelijke behandeling en non-discriminatie; verzoekt de Commissie maatregelen te nemen in het geval van niet-naleving;

10. uit zijn diepe bezorgdheid over het feit dat het Handvest onvoldoende bekend is en onvoldoende ten uitvoer wordt gelegd op nationaal niveau, zoals benadrukt door het FRA; verzoekt de Commissie meer inspanningen te leveren ter bevordering van het Handvest en de correcte tenuitvoerlegging ervan, alsook van het antidiscriminatiekader van de EU en de desbetreffende jurisprudentie van het HvJ-EU en het EHRM, in de lidstaten;

11. is bezorgd over het feit dat volgens het FRA de huidige processen en systemen voor het melden van ervaringen met discriminatie vaak ondoeltreffend zijn en slachtoffers van discriminatie niet altijd helpen om verhaal te halen en toegang tot de rechter te krijgen; verzoekt de lidstaten en de Commissie deze situatie aan te pakken, zodat alle Europese burgers het gevoel hebben dat zij alle gevallen van discriminatie waarmee zij te maken kunnen krijgen, veilig kunnen onthullen;

([19]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.

12. verzoekt de lidstaten en de Commissie de verzameling en het gebruik van gegevens over gelijkheid te bevorderen in overeenstemming met de Europese en nationale wetgeving; benadrukt dat het verplicht verzamelen van vergelijkbare en uitgesplitste gegevens over gelijkheid noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat discriminatie naar behoren wordt gedocumenteerd, met volledige inachtneming van het grondrecht op privacy, de bescherming van persoonsgegevens en de relevante Europese en nationale wetgeving;

13. betreurt de zeer zorgwekkende trends op het gebied van gelijke behandeling in verschillende lidstaten, die ook door het FRA ([20]) aan de orde zijn gesteld; verzoekt de Commissie nauwlettend toe te zien op de toenemende achteruitgang inzake de grondrechten en op de toename van discriminatie in de EU; verzoekt de Commissie voorts alle mogelijke manieren te onderzoeken om de politieke impasse in verband met de horizontale antidiscriminatierichtlijn te doorbreken en alle vormen van discriminatie in de EU met evenveel verve te bestrijden;

14. is van mening dat eventuele actualiseringen van het voorstel voor een horizontale antidiscriminatierichtlijn door de Commissie gebaseerd moeten zijn op het standpunt van het Parlement, intersectionele discriminatie moeten aanpakken en discriminatie op elke combinatie van in het Handvest genoemde gronden uitdrukkelijk moeten verbieden;

15. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie

([20]) https://fra.europa.eu/en/publication/2022/fundamental-rights-report-2022